

[Rimstad.]

konkurrencen. Det er ikke vanskeligt at fortælle og finde forståelse for det forhold i samarbejdsudvalgene og tillidsmandsinstitutionerne; det kan man meget nemt. Jeg kan altså her slå fast, at medorientering er et begreb, hvis vækst i dag foregår under de rigtige former inden for dansk industri.

I det næste begreb, medindflydelsen, ligger efter den højtærede økonomiministers definition en rådgivende virksomhed; det er klart, at hvis man som industrileder har den rigtige fornemmelse af, hvad ansvar er i en virksomhed, så modtager man også de råd, som man kan få nærmest ved og på bedste måde; derfor spørger man alle de mennesker, som kan tænkes at give et godt råd, og det er jo først og fremmest éns medarbejdere. Denne rådgivning foregår også i stor udstrækning i danske firmaer i dag; den er måske mere lagt over til tillidsmandsinstitutionen end til samarbejdsudvalgene, men det er et ønske fra medarbejdernes side, når noget sådant sker. Der er dog også her en grænse for, hvor langt man kan komme, hvis man vil sætte streg under ordet „med“ i medindflydelse; for det er klart, at man med stor interesse kan lytte til et råd, men det er lige så klart, at man, når man har tænkt sig om og fundet ud af, hvordan sammenhængen er i tingene, så ikke ser sig i stand til at følge rådet, fordi det ikke er tilstrækkelig omfattende eller ikke har det rigtige sigte. Derfor har medindflydelsen også, som det er sagt før, karakter af at være rådgivende.

Som den tredje del af begrebet industrielt demokrati forekommer begrebet medbestemmelsesret eller medbestemmelse, og herom vil jeg sige, at til trods for det, som den ærede ordfører for forslagsstillerne sagde, er der nu alligevel en meget nøje forbindelse imellem det, der hedder bestemmelsesretten, og ansvaret og ejendomsretten. Det kan jo ikke nytte, at man overlader bestemmelsesretten til én, som ikke vil påtage sig ansvaret, og det kan heller ikke nytte, at man overlader bestemmelsesretten til en, som nok vil påtage sig ansvaret, men som ikke er i stand til at løbe den økonomiske risiko, som dette ansvar indeholder. Derfor må vi, så længe vi endnu har grundlovens ejendomsbestem-

melse, affinde os med, at det her drejer sig om et ansvar, der skal tages, et ansvar, som undertiden kan være tungt at bære, og som man ikke altid skal ønske at en eller anden tilfældig, som blot har en fornemmelse af, at det er vældig sjovt at tage det ansvar, får overdraget.

Jeg er i min virksomhed aldrig stødt på det problem, at nogen af mine medarbejdere ønskede medbestemmelse. Tværtimod er det blevet sagt ganske tydeligt til mig, at det ønsker man ikke; det ønsker man ikke, når man tænker tingene igennem. For hvordan er det egentlig, en industri-virksomhed ser ud i dag? Det er en ting, der naturligvis for én selv befinder sig i et centrum, og ud fra dette centrum går en række forbindelseslinjer til en lang række begreber, ikke alene begreberne funktionærer og arbejdere, som betyder en stor ting for firmaets liv, men også sådanne begreber som kunder og banker og myndigheder og leverandører og aktionærer og konkurrenter.

Alle disse begreber skal holde hinanden i ligevægt, og man kan ikke bare trække et enkelt af dem ud og sige: vi giver dig en fortrinsstilling her på bekostning af de andre ting, som skal medvirke til at opretholde ligevægten. Det er helt klart, at der er forskel på den vægt, hvormed forbindelserne foregår til disse forskellige ting, men vi har jo mange gange set, at bankernes stilling kan være afgørende for en industriel virksomhed. Vi har også set, at funktionærproblemerne kan være afgørende, og i dag er det jo sådan, at med den konkurrence, som staten byder den private industri med hensyn til lønninger, er funktionærproblemet ganske overordentlig stort i de private virksomheder. Men de har altså en forskellig indflydelse på virksomhedens drift og virksomhedens kår. Det er lige så klart, at der, for at denne ligevægt imellem de forskellige indflydelser kan holdes, skal tages bestemmelser, og disse bestemmelser kan man naturligvis ikke overlade til en enkelt af de faktorer, som holder ligevægten; de må tages af firmaets ledelse.

Jeg har her givet et billede af, hvordan tingene i en stor virksomhed holdes i ligevægt, og man vil også deraf kunne forstå, at selve begrebet medbestemmelse er et begreb, som vi simpelt hen må holde uden for det industrielle demokrati; det er i den